

**CONSILIUL
AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE AUDIOVISUAL
COUNCIL OF THE
REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

DECIZIA nr. 4/7
din 14 ianuarie 2019

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării posturilor de televiziune: „Jurnal TV” și „TVC 21”, urmare a contestației Partidului Democrat din Moldova

Pe data de 09 ianuarie 2019, în adresa Consiliului Audiovizualului a parvenit o contestație f/nr. din 05.01.2019 din partea contestatarului: Partidul Democrat din Moldova (*semnată de Vadim Moțarschi, reprezentantul PDM cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală*), în care se menționează că Sandu Maia și Năstase Andrei, candidații Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, au participat în cadrul unor emisiuni televizate în ziua înregistrării în calitate de concurenți electorali – 02.01.2019. Așadar,

- „Jurnal TV”, în cadrul emisiunii „Ora Expertizei” din 02.01.2019, i-a avut ca invitați pe copreședinții Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, Maia Sandu și Andrei Năstase;
- „TVC 21”, în cadrul emisiunii „Главное” din 03.01.2019 a fost invitată copreședintele Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, Maia Sandu, iar în cadrul emisiunii „Important” din 04.01.2019 fost invitat Andrei Năstase, copreședintele Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”

În acest context, Partidul Democrat din Moldova face trimitere la prevederile art. 91 din Codul electoral, care stipulează: „*Campania electorală pentru alegerile Parlamentului începe nu mai devreme de 30 de zile înainte de ziua alegerilor și se desfășoară în conformitate cu capitolul 7 (art. 50–art. 52), care se aplică în modul corespunzător*”. Totodată, constată încălcări de la prevederile art. 69 alin. (1), (2) și (4) din Codul electoral.

Contestatarul mai afirmă că acțiunile radiodifuzorilor vin în contradicție și cu prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit căruia: „*În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbateri publică*”.

În temeiul art. 83 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, art. 71 alin. (3) din Codul electoral și pct. 7 din Regulamentul cu privire la activitatea reprezentanților cu drept de vot consultativ ai concurenților electorali, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 383 din 12 decembrie 2006, Partidul Democrat din Moldova solicită Consiliului Audiovizualului să efectueze controlul respectării prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale și art. 69 și 91 din Codul electoral de către posturile de televiziune „Jurnal TV” și „TVC 21”.

În baza prevederilor art. 75 alin. 4 lit. a) și g) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, Consiliul Audiovizualului a exercitat controlul asupra programelor audiovizuale menționate în contestație.

Rezultatele controlului au atestat că la data de 02 ianuarie 2019, postul de televiziune „Jurnal TV” a difuzat emisiunea „Ora expertizei” (durata: 51 min. 50 sec.), care i-a avut ca invitați pe copreședinții Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, Maia Sandu și Andrei Năstase. Postul de televiziune „TVC 21”, la 03.01.2019, a difuzat emisiunea „Главное” (durata: 01 oră 01 min. 21 sec.), la care a fost invitată președintele Partidului „PAS”, Maia Sandu, iar în cadrul emisiunii „Important” (durata: 01 oră 01 min. 04 sec.) din 04.01.2019 a fost invitat Andrei Năstase, președintele „Platforma DA”. În cadrul emisiunilor au fost puse în discuții informații de natură politică privind înregistrarea Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”, circumscripțiile uninominale în care vor candida Maia Sandu și Andrei Năstase etc.

Este de specificat că pe parcursul difuzării emisiunilor nu s-a făcut agitație electorală pentru Blocul electoral „ACUM Platforma DA și PAS” sau membrii acestuia. Astfel, au fost semnalate cazuri în care moderatorii emisiunilor interveneau, atenționând invitații privind restricțiile în care se desfășoară emisiunile. În acest context, este oportun de a menționa că prevederile pct. 5 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1992 din 21 decembrie 2018, stipulează: *„Până la începerea campaniei electorale pentru alegerile parlamentare și referendum, radiodifuzorii au dreptul să reflecte și să informeze publicul cu privire la:*

- *activitatea partidelor și a altor organizații social-politice în conformitate cu principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare;*
- *toate aspectele electorale, liber de orice amestec din partea autorităților publice, partidelor și a altor organizații social-politice sau a altor entități;*
- *desemnarea candidaților și înregistrarea concurenților electorali”.*

Totodată, rezultatele controlului au mai atestat că postul de televiziune „TVC 21” a comis derogări de la prevederile art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit căruia: *„În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbatere publică”.* Astfel, în cadrul emisiunii „Important” din 04.01.2019 invitatul emisiunii – președintele „Platforma DA”, Andrei Năstase, a făcut afirmații dure și și-a expus propria opinie vizavi de alți concurenți electorali, iar moderatorul emisiunii Liviu Moraru nu a intervenit suficient pentru a echilibra situația.

Andrei Năstase: *„...dar tot felul de păcăleli de ale lui Plahotniuc cu drumuri sau cu pomene electorale. Cine mai face așa ceva? Oare noi poate nu înțelegem că acei 600 de lei promiși pensionarilor acuma sunt din aceeași operă ca și promisiunile făcute în Georgia. Bandiții de pe toate meridianele lumii își împrumută mecanismele, își împrumută mijloacele. Aceia au promis că vor stinge datoriile la oameni, ăștia promit că vor da câte 600 de lei. De ce din 700 de mii și ceva de pensionari, 500 și ceva în momentul de față au o pensie sub minimul de existență. Este genocid social. Ori tu supui la genocid social zeci de ani la rând, iar când ajungem înainte de alegeri ne dai câte 600 de lei. De ce, îmi sfidezi inteligența?... O să-i amintesc lui Plahotniuc cum a terminat Ceaușescu atunci când a considerat că trebuie să închidă toate datoriile. Ședeau confrății noștri și mureau de foame pentru că un om cu mintea dusă a hotărât că trebuie să închidă toate datoriile. Ei! Vrea să ajungă ca Ceaușescu? S-o mai caute. Deci, ceea ce vreau să vă spun este că în momentul de față,*

această guvernare Plahotniuc, Dodon, Candu, Filip își bat joc de oamenii noștri... „Moldova-1” s-a transformat într-un post de propagandă a lui Plahotniuc, personal acestui criminal, care trebuie să stea la pușcărie... Grav este că un criminal, un proxenet penal și politic a ajuns astăzi să exploateze un post de televiziune public, plătit din banii contribuabililor pentru propria sa propagandă, propagandă pentru un criminal. Vă dați seama unde am ajuns noi?... Știți cu ce se ocupă postul public de televiziune? Cu propaganda lui Plahotniuc. Ne mint, ne mint în fiecare zi... Să fie clar Plahotniuc este un bandit. Și cei care ne privesc de acasă știu despre acest lucru... Eu dacă sunt informat nu-i neapărat să-mi divulg sursele. Pe când l-am deconspirat pe Plahotniuc ca fiind beneficiarul miliardelor furate, când l-am deconspirat că ar fi beneficiarul atacurilor raider, când l-am deconspirat pe Plahotniuc și alții că ar fi băgați în spălătoria mafiei rusești...”

Prin scrisoarea f/nr. din 13 ianuarie 2019, postul de televiziune „TVC 21” a comunicat Consiliului Audiovizualului că în cadrul emisiunilor „Important” și „Главное” din data de 03 și, respectiv, 04 ianuarie 2019, invitații emisiunii au fost Maia Sandu, președinte al Partidului „PAS”, și Andrei Năstase, președintele „Platforma DA”, și nu copreședinții Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”. De asemenea, postul de televiziune „TVC 21” menționează că emisiunile în cauză sunt talk-show-uri politice, emisiuni de autor și nu constituie nici emisiuni de știri, nici emisiuni de dezbateri. În ceea ce privește respectarea prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale, postul de televiziune „TVC 21” a declarat că în cadrul programelor de știri a difuzat toate subiectele în corespundere cu prevederile legale. Totodată, furnizorul de servicii media face trimitere la pct. 24 și 40 din *Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din Republică Moldova*, menționând că emisiunile „Important” și „Главное” conceptual nu constituie emisiuni de dezbateri electorale și nu presupun invitarea a mai mulți actori politici în cadrul unei emisiuni. Postul „TVC 21” mai afirmă că, ulterior, pe parcursul acestor emisiuni sunt invitați pe rând reprezentanții tuturor partidelor politice.

În contextul celor expuse mai sus, postul de televiziune „TVC” 21 consideră că cele invocate în contestație nu s-au adeverit, iar emisiunile „Important” și „Главное” au fost difuzate în corespundere cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale.

La cele invocate, specificăm că Blocul electoral „ACUM” a fost înregistrat de Comisia Electorală Centrală la 02 ianuarie 2019, iar Maia Sandu și Andrei Năstase figurează cu nr. 1 și, respectiv, nr. 2 pe lista Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”. În cadrul emisiunii unele întrebări ale moderatorului s-au referit și la activitatea Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS”. Totodată, ținem să menționăm că art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale prevede asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor nu doar în cadrul programelor de știri și de dezbateri, ci și în cele de natură politică, economică, socială sau culturală. În cazul emisiunii „Important”, conform genului, după cum susține și radiodifuzorul în scrisoarea sa, este o emisiune politică. Respectiv, difuzarea acestei emisiuni necesită respectarea tuturor rigorilor prevăzute pentru astfel de gen de programe. În cadrul emisiunii „Important” din 04.01.2019, invitatul emisiunii – președintele „Platforma DA”, Andrei Năstase, a făcut declarații care au îmbrăcat forma unor critici dure la adresa unor concurenți electorali, astfel, neasigurându-se imparțialitatea și echilibrul informației difuzate în vederea liberei formări de opinie.

Prezent la ședință, Vadim Moțarschi, reprezentantul PDM cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală, a declarat că imediat după înregistrarea Blocului electoral „ACUM Platforma DA și PAS” s-a observat o participare mult mai activă a reprezentanților acestuia în cadrul

mai multor emisiuni, în special la posturile de televiziune „Jurnal TV” și „TVC 21”. În opinia contestatarului, prin difuzarea acestor emisiuni furnizorii de servicii media audiovizuale au încălcat prevederile Codului electoral, în special art. 91, care vizează perioada campaniei electorale, și, în esență, s-a purces mult mai devreme la campania electorală, și nu din 25 ianuarie, cum este prevăzut în programul calendaristic al CEC. Vadim Moțarschi a mai declarat că prin aceste emisiuni au fost încălcate și prevederile art. 69 alin. (1), (2) și (4) din Codul electoral, care vizează principiul echilibrului și imparțialității în campania electorală, fapt consfințit și prin prevederile art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale. Contestatarul susține că în cadrul emisiunilor a fost făcută agitație electorală din partea candidaților Blocului electoral „ACUM”. Conform art. 1 din Codul electoral, agitație electorală se consideră acțiuni de difuzare a informației care să determine alegătorii să voteze un concurent sau altul. Vadim Moțarschi a mai specificat că în cadrul emisiunilor menționate au fost aduse un șir de critici în adresa partidului de guvernământ, afirmând că au fost discutate și aspecte legate de organizarea procesului electoral. În contextul celor expuse, Vadim Moțarschi, reprezentantul PDM cu drept de vot consultativ în Comisia Electorală Centrală, a solicitat CA admiterea contestației și întreprinderea măsurilor ce se impun în condițiile încălcărilor prevederilor art. 13 din Codul serviciilor media audiovizuale.

În cadrul dezbaterilor publice, președintele Consiliului Audiovizualului, Dragoș Vicol, a citat, în susținerea radiodifuzorilor și a respectării supremației legii, pct. 5 din Regulamentul privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din Republica Moldova, care prevede că până la începerea campaniei electorale, radiodifuzorii au dreptul să reflecte și să informeze publicul cu privire la activitatea partidelor politice și altor organizații social-politice, în conformitate cu principiile reflectării echitabile, echilibrate și imparțiale a alegerilor parlamentare. Dragoș Vicol a specificat că cine urmează a fi invitat în cadrul emisiunilor ține de decizia furnizorului de servicii media și de politica editorială a acestuia, însă în cazul în care invitații încearcă să facă declarații acuzatoare grave, moderatorii sunt în drept și trebuie să intervină.

Lidia Viziru, membră CA, a recomandat ca în perioada electorală moderatorii de emisiuni cu tentă politică și electorală să nu prezinte în cadrul acestora politicienii în calitate de candidați electorali și să asigure un echilibru în luările lor de cuvânt, iar întrebările către invitați să fie formulate astfel încât să se evite abordările ambigui de orice gen. Lidia Viziru a mai declarat că moderatorii, în cazul unor declarații tendențioase sau pârținitoare, să aibă curajul de a interveni și a opri interviuul.

Prezentă la ședință, reprezentanta postului de televiziune „TVC 21”, Lilia Buracovschi (moderatoarea emisiunii „Главное”), a afirmat că într-adevăr emisiunile la care se face trimitere în contestație poartă un caracter politic și în cadrul acestora sunt invitați toți președinții partidelor politice, inclusiv reprezentanții PDM, însă aceștia, deocamdată, nu au dat curs invitației de participare la emisiune. Totodată, Lilia Buracovschi a menționat că emisiunile sunt difuzate după toate rigorile, iar moderatorii intervin ori de câte ori este necesar pentru a nu admite abateri de la prevederile legale pentru această perioadă preelectorală. În contextul celor expuse, Lilia Buracovschi a declarat că împreună cu colegul său au înțeles care sunt obiecțiile și vor întreprinde măsurile necesare pentru a nu admite pe viitor astfel de neconcordanțe.

În conformitate cu prevederile Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174 din 08.11.2018, ale Regulamentului privind reflectarea campaniei electorale la alegerile parlamentare și referendumul republican din 24 februarie 2019 în mijloacele de informare în masă din

Republica Moldova, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1992 din 21.12.2018,
Consiliul Audiovizualului

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării posturilor de televiziune: „Jurnal TV” și „TVC 21” (PRO – (7) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI, Iu. ROȘCA și L. VIZIRU).

2. A admite contestația f/nr. din 05.01.2019, parvenită din partea Partidului Democrat din Moldova (PRO – (7) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI, Iu. ROȘCA și L. VIZIRU).

3. A sancționa cu avertizare publică „COTIDIAN” SA, fondatoarea postului de televiziune „TVC 21”, pentru încălcarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova (Licența de emisie seria AC nr. 000025 din 27.03.2014), în conformitate cu art. 84 alin. (3) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale (PRO – (7) UNANIM – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, D. CURNIC, O. GUȚUȚUI, Iu. ROȘCA și L. VIZIRU).

4. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (11) și (12) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, „COTIDIAN” SA este obligată să difuzeze textul sancțiunii în următoarele 48 de ore de la data adoptării deciziei privind aplicarea sancțiunii, sonor și/sau vizual, de cel puțin 3 ori, în orele de maximă audiență, din care o dată în principalul program audiovizual de știri, în cazul serviciilor media audiovizuale generaliste și/sau de știri:

„Consiliul Audiovizualului a sancționat cu avertizare publică „COTIDIAN” SA, fondatoarea postului de televiziune „TVC 21”, pentru nerespectarea prevederilor art. 13 alin. (6) lit. a) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, potrivit căruia: „În cadrul programelor audiovizuale de știri și de dezbateri, de informare în probleme de interes public, de natură politică, economică, socială sau culturală trebuie să fie respectate următoarele cerințe: asigurarea imparțialității, echilibrului și favorizarea liberei formări a opiniilor, prin prezentarea principalelor puncte de vedere aflate în opoziție, în perioada în care problemele sunt în dezbatere publică”.

4.1. „COTIDIAN” SA va prezenta, în termen de 48 de ore de la aducerea la cunoștință a prezentei decizii, un raport despre executarea pct. 4 al deciziei respective, care va include data și ora difuzării textului sancțiunii.

5. În conformitate cu prevederile art. 84 alin. (15) din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova, prezenta decizie devine executorie de la data publicării și poate fi atacată în instanța de judecată de către furnizorul de servicii media sancționat.

6. Controlul asupra executării prezentei decizii îl exercită Direcția monitorizare TV.

7. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTE

Dragoș VICOL